

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

Minister van VWS

Deadline: 8-5-2026

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Afdeling D

Ontworpen door

nota

(ter beslissing)

Verhogen verplicht eigen risico Zorgverzekeringswet

Datum Document

-

Kenmerk

4380916-1097406-WJZ

Bijlage(n)

-

1. Aanleiding

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft op 29 april 2026 advies uitgebracht over het wetsvoorstel waarmee het verplicht eigen risico voor de zorgverzekering (na indexering) met € 60 wordt verhoogd. Het gaat om een mild advies (dictum B). Het advies heeft geleid tot enkele wijzigingen in de memorie van toelichting.

2. Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent met bijgevoegd nader rapport en met de gewijzigde memorie van toelichting, verzoek ik u beide stukken te tekenen.

Deadline: ik verzoek u om dit uiterlijk vrijdag 8 mei te doen, opdat het wetsvoorstel zo mogelijk nog voor Hemelvaart door de Koning bij de Tweede Kamer kan worden ingediend.

De Ministerraad ging op 17 april 2026 niet alleen akkoord met het verzenden van het wetsvoorstel tot verhoging van het eigen risico voor advies van de Raad van State, maar ook met de voorhang van de concept algemene maatregel van bestuur (amvb) waarmee het verplicht eigen risico bij gebruik van medisch-specialistische zorg per 2028 wordt getrancheerd. Ongeveer gelijktijdig met de indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer zal de amvb waarmee het eigen risico bij gebruik van medisch-specialistische zorg wordt getrancheerd bij het parlement moeten worden voorgehangen. U ontvangt daarvoor een dezer dagen separaat de stukken.

3. Kernpunten

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft begrip voor de hervatting van de indexatie en de keuze om d.m.v. een verhoging het verplicht eigen risico weer meer in de pas te laten lopen met de inmiddels gestegen zorgkosten.

Wel vraagt de Afdeling om in de memorie van toelichting in te gaan op de volgende punten.

a. Balans eigen risico en nominale premie

De Afdeling constateert dat er ten aanzien van het verplicht eigen risico over de jaren heen geen bestendige lijn is geweest en zou graag de verhouding tussen het eigen risico en de nominale premie vastgelegd zien.

In het nader rapport wordt uitgelegd dat die verhouding op hoofdlijnen al uit de Zorgverzekeringswet (Zvw) volgt. Alleen is die verhouding uit het lood geraakt doordat sinds 2016 telkens een uitzondering is gemaakt op de Zvw-regels die bepalen dat het eigen risico meegroeit met de zorgkosten (indexatie met de zorgkosten). Aangegeven wordt dat het eigen risico gedurende de zittingsduur van het kabinet Jetten wél ieder jaar zal worden geïndexeerd (dit is naar aanleiding van het advies nu ook iets explicieter in de memorie van toelichting opgenomen), maar dat dit kabinet (uiteeraard) niet kan bepalen wat volgende kabinetten zullen doen.

Voorts vraagt de Afdeling aan te geven waarom het eigen risico per 2027 met € 60 zal worden verhoogd, in plaats van met een ander bedrag.

Het antwoord dat hierop wordt gegeven is, dat het kabinet van mening is dat dit bedrag zal leiden tot een betere balans tussen betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van zorg.

b. Flankerend beleid gemeenten

In de memorie van toelichting staat onder meer, dat gemeenten (conform bestaand beleid) ondersteuning kunnen bieden aan financieel kwetsbare mensen en chronisch zieken gehandicapten, door middel van het verstrekken van een tegemoetkoming aan personen met een beperking of psychische of psychosociale problemen en door middel van de zgn. 'gemeentepolis'. De Afdeling vraagt of de verhoging van het eigen risico zal leiden tot een aanvullend beroep op deze instrumenten en daarmee op de gemeenten, of hierover overleg met hen of met de VNG is geweest, en – in wezen – of de consequentie aanvaard wordt dat de ondersteuning dan per gemeente kan verschillen.

Naar aanleiding hiervan is in het nader rapport allereerst opgenomen dat de instrumenten inderdaad per gemeente verschillend kunnen worden ingevuld. Vervolgens is aangegeven dat de instrumenten al bestaan, en dat dientengevolge niet met de VNG is overlegd over de inzet van die instrumenten. Ten slotte is aangegeven dat uit de analyse van de gevolgen die diverse maatregelen uit het coalitieakkoord kunnen hebben voor het besteedbaar inkomen van mensen in een kwetsbare positie, zou kunnen blijken dat sprake is van forse consequenties van burgers. Daarom is het niet ondenkbaar is dat ook gemeenten een rol zullen hebben in het beleid om burgers te ondersteunen bij deze gevolgen. In het nader rapport is opgenomen dat het kabinet met de VNG/gemeenten over deze vormen van ondersteuning in gesprek zal gaan indien dat het geval is.

c. Tranchering

De Afdeling constateert dat de tranchering per 2028 een deel van de met de indexatie en verhoging bereikte besparingen teniet zal doen. En dat dientengevolge de nominale premies weer zullen stijgen.

In het nader rapport wordt aangegeven dat dit niet juist is. Weliswaar zal de opbrengst van het eigen risico ten gevolge van de tranchering structureel dalen (met 118 mln.), maar hetzelfde geldt voor beroep op de zorg (met 318 mln.). Er resteert derhalve een netto besparing van structureel 200 mln., die een verlagende werking op de nominale premie heeft.

d. Lastenverzwaring ter compensatie van de uit de verhoging voortvloeiende verlaging van de nominale premie

De verhoging van het eigen risico (en de indexatie ervan) hebben een premieverlagende werking. De Afdeling constateert echter dat die verlaging in de Voorjaarsnota 2026 wordt gecompenseerd met een lastenverzwaring voor burgers en bedrijven en vraagt daar in de memorie van toelichting op in te gaan.

De reactie hierop in het nader rapport is als volgt: *Het kabinet hanteert een inkomstenkader om zowel de beleidsmatige lastenontwikkeling voor burgers en bedrijven als de overheidsfinanciën te beheersen. De aanpassing van de zorgpremies (ten gevolge van de verhoging van het verplicht eigen risico) heeft geleid tot compenserende lastenverzwaring binnen het inkomstenkader. Dit is een indirect effect en betreft bredere besluitvorming van het kabinet. Daarom is dit niet nader toegelicht in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel tot verhoging van het verplicht eigen risico.*

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Onzeker is of de verhoging van het eigen risico in de Tweede en Eerste Kamer op voldoende steun zal kunnen rekenen.

Naar aanleiding van de motie Stoffer¹ wordt op dit moment een analyse verricht naar de effecten die diverse maatregelen uit het coalitieakkoord zullen hebben op de besteedbare inkomens van mensen uit kwetsbare groepen. De indexering, verhoging en tranchering van het verplicht eigen risico maken deel uit van de maatregelen die in dit verband geanalyseerd worden.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

De Raad van State heeft zijn advies op 4 mei gepubliceerd, hetgeen tot een aantal artikelen in de media heeft geleid.

Nadat het wetsvoorstel door het parlement zal zijn aanvaard, zal voor voldoende voorlichting worden gezorgd.

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld

De arbeidsmarkteffecten van het wetsvoorstel zijn positief. De indexering en verhoging zorgen voor een lagere zorgvraag en hebben daarmee een gunstig effect op de overspannen arbeidsmarkt voor zorgpersoneel.

¹ Kamerstukken II 2025/26, 36848, nr. 79.

d. Gevolgen administratieve lasten

Omdat verzekerden kennis zullen moeten nemen van de verhoging, zal de regeldruk toenemen, maar in slechts in zeer geringe mate. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is hier op ingegaan en de desbetreffende paragraaf is n.a.v. het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State niet gewijzigd.

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties

Geen.

f. Juridische aspecten haalbaarheid

Haalbaar.

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De stukken zijn afgestemd met Z en MEVA.

h. Toezeggingen

Geen.

i. Fraudetoets

Het wetsvoorstel geeft geen mogelijkheid tot extra fraude.

6. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.